

ת"פ 64325/11/15 - מדינת ישראל נגד וסים עודה

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 64325-11-15 מדינת ישראל נ' עודה
תיק חיצוני: 5067/15
לפני כבוד השופט אמיר טובי
המאשימה מדינת ישראל

נגד הנאשם
וסים עודה

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד חאלד חכרוש

ב"כ הנאשם: עו"ד אלפרד סאדר

הנאשם בעצמו

החלטה

1. ביום 23.3.2016 הורשע המשיב, על סמך הודייתו, בעבירות שוד והחזקת סמים לצריכה עצמית, לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר טיעון. בעקבות הרשעתו, וטרם שמיעת הטיעונים לעונש, הוריתי לשירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו של המשיב.
2. בתסקיר שירות המבחן מיום 21.6.2016 נאמר כי מדובר בצעיר נעדר עבר פלילי, שעל אף דיווחיו על המשך צריכת סמים נכון להתגייס לטיפול. נוכח גילו הצעיר והצהרתו, ביקש שירות המבחן לדחות את הדין בעניינו של המשיב לפרק זמן של שלושה חודשים במהלכם הוא יופנה ליחידה לטיפול בהתמכרויות על מנת לבחון, בין היתר, התאמתו למסגרת טיפולית.
3. ביום 13.10.2016 הוגש תסקיר משלים בו נאמר כי במהלך התקופה שחלפה, שולב המשיב בטיפול פרטני ונערכה לו וועדת אבחון במסגרת היחידה לטיפול בהתמכרויות. בנוסף, שולב המשיב במסגרת תוכנית מיוחדת באוניברסיטת חיפה המאפשרת לאוכלוסיות מוחלשות לרכוש ידע מעשי בסיסי במטרה לאפשר התמודדות טובה יותר בחיי היומיום ורצון להמשיך ללמוד ולהתפתח. בסיכומי של דבר המליץ שירות המבחן על הטלת מאסר שירוצה בעבודות שירות לצד צו מבחן למשך 18 חודשים במסגרתו ימשיך המשיב את הטיפול ביחידה להתמכרויות.

4. בגזר הדין שניתן ביום 3.1.2017, לאחר קבלת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, הוטלו על המשיב 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, פיצוי למתלוננת בסך 2,000 ₪ וצו מבחן למשך 18 חודשים.
5. ביום 6.4.2017 הגיש שירות המבחן בקשה לבחון אפשרות דחיית ריצוי עבודות השירות שהושתו על המשיב, וזאת על מנת לשקול שילובו בטיפול במסגרת מרכז יום למכורים נקיים. זאת, נוכח כך שדווח על החמרה במצבו המתבטאת בצריכת אלכוהול באופן יומיומי. נאמר כי במסגרת הטיפול הקבוצתי, התנהגותו של המשיב בעייתית כשהוא מתקשה לעמוד בכללי התנהגות של הקבוצה, מדבר בטלפון ומתבטא בזלזול. עוד נאמר כי המשיב הגיע לאחד המפגשים לאחר ששתה אלכוהול. נוכח ההתרשמות כי חלה החמרה במצבו ההתמכרותי של המשיב, הומלץ על שילובו בטיפול אינטנסיבי במסגרת מרכז היום כאמור.
6. בדיון שהתקיים בפניי ביום 25.4.17 טען סנגורו של המשיב כי מדובר באירוע חד פעמי וביקש ליתן לשולחו הזדמנות נוספת. לדבריו, המשיב עבר בדיקות לגילוי סמים ונמצא כי הוא נקי מסמים ואף הפסיק לצרוך אלכוהול.
7. בהחלטתי שניתנה באותו מעמד נעתרתי, לא בלי היסוס, לבקשת שירות המבחן והוריתי על דחיית תחילת ריצוי עבודות השירות על מנת לאפשר שילובו של המשיב במסגרת הטיפולית המוצעת. הדיון נדחה לחודש ספטמבר 2017 ושירות המבחן התבקש להגיש תסקיר משלים לגבי התקדמות ההליך הטיפולי שעובר המשיב.
8. בתסקיר מיום 11.9.17 נאמר כי המשיב הופנה לטיפול ביחידה על רקע בעיה של שימוש בסמים מסוג חשיש. לאורך תקופת הטיפול היו עליות וירידות, הן מבחינת הפסקת השימוש בסמים והן מבחינת שיתוף הפעולה של המשיב עם גורמי הטיפול. עוד צוין כי בחודש יוני 2017 השתלב המשיב בטיפול במרכז יום לנפגעי התמכרויות בחיפה, לאחר שמשוחות שהתקיימו עמו עלה כי חלה החמרה במצב השימוש שלו בסמים וכי הוא אף החל לצרוך אלכוהול. בשיחה עם גורמי הטיפול בחודש יולי 2017 עלה כי המשיב הורחק מהמרכז על רקע צריכת אלכוהול ויחסים אינטימיים עם מטופלת מהמרכז, האסורים על פי חוקי המקום. נוכח הדברות זו נאמר למשיב כי האפשרות הטיפולית היחידה היא שילובו בקהילה טיפולית בהליך טיפולי אינטנסיבי. נאמר כי המשיב הביע נכונותו להשתלב בטיפול המוצע.
9. בדיון שהתקיים בפניי ביום 28.9.17 גילו באי כח הצדדים תמימות דעים לגבי כך שאין מקום לדחות את ריצוי עבודות השירות שהושתו על המשיב, שכן יהיה בכך כדי לסכל את גזר הדין שניתן בעניינו. לפיכך, ולאחר בחינת הדברים, נקבע כי ניתן להמשיך במסגרת צו המבחן לפקח על המשיב ולשלב בכל תכנית טיפולית מתאימה ובלבד שלא תסכל את עבודות השירות שהושתו עליו. בשים לב לפרק הזמן שחלף מאז ניתנה חוות דעתו של הממונה על עבודות השירות, התבקש הממונה לערוך חוות דעת עדכנית ולקבוע את מקום ומועד תחילת ריצוי עבודות השירות בהן יישא המשיב. נוכח צאתי הצפויה לשבתון, נקבע כי לאחר הגשת חוות דעתו של הממונה יועבר התיק לשופט תורן לצורך מתן החלטה סופית.

9. לאחר שהתקבלה חוות דעתו של הממונה ביום 24.10.17 הורה כב' השופט ליפשיץ כי המשיב ירצה את מאסרו למשך 6 חודשים בעבודות שירות, במועצה הדתית שלומי וזאת החל מיום 16.11.17. בשולי החלטתו שב ביהמ"ש והזכיר למשיב כי הוא עדיין מצוי במבחן, שאם יפר אותו עשוי בית המשפט להפקיע ולגזור עליו עונש ראוי נוסף.
10. ביום 20.12.17 הגיש שירות המבחן בקשה לדיון מחודש בעניינו של המשיב ובה נאמר כי הלה שולב ביחידה לטיפול בהתמכרויות בשיחות פרטניות. עוד נאמר כי ביום 13.11.17 התקבלה הודעה בנוגע להפסקת הטיפול של המשיב ביחידה הנ"ל בשל אי עמידה בתנאי הטיפול. בשיחה משותפת שהתקיימה עם המשיב וגורמי הטיפול, עלה כי המשיב התקשה לשתף פעולה, ממשיך לצרוך אלכוהול ומשמר את דפוסיו ההתמכרוטיים. שירות המבחן ציין כי התרשם מבחור צעיר המגלה קושי בקבלת סמכות וגבולות. המסגרת המשפחתית שלו מתקשה להציב לו גבול חיצוני והוא חשוף לסביבה הצורכת אלכוהול שמעלה את הסיכון להתנהגות עוברת חוק. הואיל והמשיב אינו עומד בתנאי הטיפול ואין באפשרותו לקיים את תנאי המבחן, ולאר הנסיונות הטיפולים הרבים שנערכו בעניינו, התבקש ביהמ"ש להפקיע את צו המבחן ולהטיל על המשיב ענישה חלופית.
11. בדיון שהתקיים בפניי ביום 31.1.18 הופיעה קצינת המבחן גב' נטלי מרגלית, אשר ציינה כי חלה התדרדרות שבאה לידי ביטוי בתסקיר הקודם וכן בתסקיר האחרון שצורף לבקשה להפקעת צו המבחן. נאמר כי המשיב אינו מתאים למסגרת אמבולטורית אלא צריך קהילה סגורה שתטפל בהתמכרויות שלו, שכן הוא החליף את ההתמכרות בסמים לאלכוהול. נאמר כי כאשר המשיב הגיע לפגישה ביחידה לטיפול בהתמכרויות הוא היה תחת השפעת אלכוהול וכי כלל השיחות שהתקיימו עם הגורמים המטפלים הובילו למסקנה כי המשיב אינו מתאים לטיפול באשר אין לו את הכוחות לעמוד בדרישות הכרוכות בטיפול מעין זה. עוד הוסיפה קצינת המבחן כי במהלך הפגישות עם המשיב, הוא לא הבין את הבעייתיות בהתנהגותו. מבחינתו, הוא מאשר שהוא ממשיך לצרוך אלכוהול בכמויות גדולות, אך אינו רואה פסול בכך.
12. ב"כ המבקשת ביקשה להצטרף לבקשת שירות המבחן, להפקיע את צו המבחן שהושת על המשיב ולהטיל עליו מאסר בפועל. נטען כי המשיב לא ניצל את ההזדמנויות הרבות שניתנו לו והפר את צו המבחן לא אחת. כך למשל, כשלושה חודשים בלבד לאחר גזר הדין, הפר המשיב את צו המבחן ומדיווח של שירות המבחן עלה כי חלה החמרה במצבו ההתמכרוטי. גם בהמשך, כחמישה חודשים לאחר מכן שב שירות המבחן ודיווח שהמשיב אינו משתף פעולה עם הקהילה בהליך הטיפול. לטענת המבקשת, לא רבים המקרים בהם מושקעים משאבים כה רבים ואנשי מקצוע רבים כל כך מתגייסים מתוך רצון לשקם את המשיב אלא שלמשיב אין תובנה לגבי הצורך והחשיבות של השיקום.
13. ב"כ המשיב עמד על כך ששולחו הסכים לכל חלופה טיפולית שהוצעה לו. נאמר כי בעיית הסמים נפתרה מזמן וכי מה שעומד על הפרק כרגע היא בעיית צריכת האלכוהול. עוד הוסיף הסנגור כי לאחר הדיון האחרון לא הוצעה למרשו כל דרך טיפולית וכי לא התקיימו עמו מפגשים.

לעניין אחרון זה התייחסה קצינת המבחן באומרה כי הדברים אינם נכונים וכי היא נפגשה עם המשיב ביחידה ביום 5.9.17 ומאז התקיימו עמו מפגשים רציפים אחת לשבוע. אין טענה לגבי כך שהמשיב אינו מגיע לאותם מפגשים, אלא שהוא מגיע אך אינו עושה דבר וממשיך לצרוך אלכוהול.

14. המשיב עצמו אמר כי עשה דרך ארוכה בהליך של הטיפול בהתמכרותו לסמים. לדבריו, אין הרבה מטופלים שעשו את מה שהוא עשה. הוא נמנע מלשבת עם אביו ולצאת עם חברים על מנת שלא לצרוך אלכוהול ואף נמנע מקיום יחסי מין עם בחורות. לדבריו, הוא משתף פעולה באופן מלא עם גורמי הטיפול, אך האיסורים המוטלים עליו אינם הגיוניים ובלשונו "אני לא סירבתי, בשום פנים ואופן. האם אסור לי לשתות אלכוהול בבית? איפה הגבול?".

15. המסגרת הנורמטיבית של הדיון מצויה בסעיף 20(4) לפקודת המבחן [נוסח חדש] התשכ"ט-1969, שזו לשונה:

"הוכח להנחת דעתו של בית המשפט שנתן את צו המבחן, שהנבחן לא מילא אחרי הוראה מהוראותיו של צו המבחן, רשאי בית המשפט, בהתחשב, בין היתר, בתקופה שחלפה מיום העמדתו של הנידון במבחן, בדרך שבה עמד במבחן באותה תקופה ובנסיבות אי מילוי הוראות צו המבחן, לעשות אחד מאלה:

...

(4) אם ניתן צו המבחן לאחר הרשעה לפי סעיף 1(1)(ב) - להטיל עליו עונש נוסף על העבירה המקורית במקום צו המבחן, בהתחשב בכל עונש אחר שהוטל עליו על העבירה המקורית".

16. לעניין סעיף 20(4) לפקודת המבחן, נאמר בע"פ 6947/08 **מדינת ישראל נ' לוגסי** (12.5.2009) כי:

"תכלית סעיף קטן (4) היתה למנוע מצב בו בית משפט הגוזר את עונשו של אדם לאחר שהפקיע צו מבחן שהוטל עליו ולאחר שעל אדם זה הושת עונש נוסף בגזר הדין שקבע את צו המבחן, יתעלם מהעונש הנוסף ויחמיר יתר על המידה עם אותו אדם. אך ברור הוא כי אין היגיון לפרש סעיף זה באופן המונע מבית המשפט להשית על אותו אדם עונש של מאסר".

ברע"פ 9795/07 **שביטה נ' מדינת ישראל** (1.2.2009) נפסק כדלקמן:

"על פי החוק, לבית המשפט שנתן את צו המבחן סמכות עונשית רחבה ביחס לנבחן שהפר את צו המבחן, ובידו להטיל את אותו עונש ממש שיכול היה לגזור עליו בנקודת הזמן הרלבנטית להרשעה בעבירה המקורית... כח הענישה של בית המשפט המקורי בגין העבירה המקורית קם לתחייה משהנבחן הפר את תנאי המבחן, והמחוקק מקנה לו את מלוא הסמכות העונשית שהיתה נתונה בידו אלמלא נתן מלכתחילה את צו המבחן".

17. בענייננו, לא השכיל המשיב, למרבה הצער, לנצל את ההזדמנויות שניתנו לו על ידי בית משפט ולשתף פעולה עם גורמי הטיפול. נכון הוא שעל פניו נראה כי המשיב חדל מצריכת סמים אך בד בבד הוא פיתח התמכרות לאלכוהול. מדברי קצינת המבחן, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקירים שהוגשו בעניינו של המשיב וכן כפי שנאמרו בדיון שהתקיים בפניי, עולה כי המשיב לא הפנים, ככל הנראה, את חומרת מצבו ולא העריך נכונה את המאמצים שנעשים על מנת לסייע לו להשתקם ולעלות על דרך הישר. בנסיבות, ברי כי העמדתו של המשיב בפיקוח שירות המבחן, שנועדה להביא לשיקומו ושילובו במסגרת טיפולית ממנה יפיק תועלת, התבררה כחסרת תועלת. לפיכך, דומה כי אין מנוס מהפקעת צו המבחן והטלת עונש נוסף תחתיו. יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 6058/09 וייצמן נ' מדינת ישראל (24.9.2012):

"בית משפט זה הלך כברת דרך יוצאת דופן לקראת המשיב שלא ניצל את ההזדמנות הייחודית שניתנה לו במסגרת פסק הדין, חרף חומרת העבירות שבהן הורשע. בנסיבות העניין, משנמצא כי אינו לוקח עוד חלק בהליכי השיקום שבגינם בוטל עונש המאסר בפועל, אין מנוס איפוא מהפקעת צו המבחן והטלת עונש נוסף תחתיו".

18. סיכומי של דבר, אני מחליט בזאת להורות על הפקעת צו המבחן שניתן בעניינו של המשיב, בהתאם לגזר הדין מיום 3.1.17. עונש המאסר לריצוי על דרך של עבודות השירות שהושת על המשיב יבוטל, ואני גוזר על המשיב מאסר לריצוי בפועל למשך 4 חודשים בניכוי ימי מעצרו מיום 22.11.15 ועד 3.12.15. יתר רכיבי העונש כפי שנקבעו בגזר הדין יעמדו בעינם.

על המשיב להתייצב לתחילת ריצוי מאסרו בבית מעצר קישון ביום 21.2.18 בשעה 09:00, כשברשותו תעודה מזהה.

ככל שיבקש המשיב להשתלב בהליך טיפולי במסגרת בית הכלא, ישקלו רשויות שב"ס בקשתו בחיוב.

ניתנה היום, כ"ז שבט תשע"ח, 12 פברואר 2018, בנוכחות הצדדים.